

הודעה לעיתונות

פקס' 02-6521340 http://www.cbs.gov.il info@cbs.gov.il

ירושלים, יב' בתשרי תשס"ח
24 בספטמבר 2007
188/2007

נתונים לרגל יום הקשיש הבין-לאומי החל ב- 1 באוקטובר כ- 10% מתושבי ישראל הם בני 65 ומעלה, לעומת 4% עם קום המדינה

Selected Data for the International Senior Citizen's Day 10% of the Residents of Israel are Aged 65 and Over Compared with 4% at the Establishment of the State

לרגל יום הקשיש הבין-לאומי שיחול ב- 1 באוקטובר 2007, מפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מבחר

נתונים בנושאים שונים לשנת 2006:

בהודעה זו נכללים הנתונים הבאים:

בנושאים: מאפיינים דמוגרפים, נתוני הסקר החברתי ומורשים לנהוג הנתונים מתייחסים לבני 65 ומעלה.

בנושא: עבודה, הנתונים מתייחסים לבני 65 ומעלה.

בנושא: עבודה בהתייחס למשקי בית, הנתונים מתייחסים למשקי בית שבהם לפחות אישה אחת בת 60 ומעלה או גבר בן 65 ומעלה.

בנושא: הוצאות משק הבית, הנתונים מתייחסים למשק בית של מבוגר שחי לבד או משק בית של זוג שלפחות אחד מהם מבוגר. מבוגר מוגדר לפי גיל הפנסיה – אישה מעל גיל 60 וגבר מעל גיל 65.

בשנת 2006:

- 76% מהאוכלוסייה בגילים 65 ומעלה, מרוצים ומרוצים מאוד מחייהם
- כמעט 50% מהנשים בנות 65 ומעלה הן אלמנות
- כ-12 אלף בני 65 ומעלה גרו במשק בית עם אדם אחד נוסף שאינו קרוב משפחתם (לרוב מטפל)
- 83% מהגברים בני 65 ומעלה גרים עם בת זוג; 44% מהנשים בגילים אלו חיות עם בן זוג
- 18% מבני 65 השתמשו במחשב, הרוב הגדול משתמשים ברשת האינטרנט
- ההוצאה החודשית הממוצעת לתצרוכת למשק בית של מבוגרים - 7,547 ₪, שהיא 67.8% מההוצאה הממוצעת לכלל משקי הבית בישראל.

מאפיינים דמוגרפים של בני 65 ומעלה

בסוף שנת 2006 חיו בישראל כ-702 אלף תושבים בני 65 ומעלה המהווים כ-10% מתושבי המדינה. עם קום המדינה היו בני 65 ומעלה 4% בלבד מכלל אוכלוסיית המדינה. על פי התחזיות לשנים 2015 ו-2025, בשנת 2015 צפוי מספרם של בני 65 ומעלה להיות 876 אלף וחלקם באוכלוסייה יהיה אז 11%. בשנת 2025 צפוי מספרם להיות קרוב ל-1.2 מיליון, וחלקם באוכלוסייה – 13%.

הרכב בני 65 ומעלה בישראל לפי קבוצות אוכלוסייה

לוח 1. התפלגות גיל באחוזים של בני 65 ומעלה לפי קבוצות אוכלוסייה, סוף 2006

קבוצת גיל	כל האוכלוסייה	יהודים	ערבים	אחרים
+65 סך הכל	100	100	100	100
65-74	54	52	68	69
75-84	35	37	26	26
+85	11	11	6	5

לוח 2. בני 65 ומעלה לפי קבוצות אוכלוסייה, סוף 2006, אלפים

כלל אוכלוסייה	יהודים	ערבים	אחרים ¹	
7,116.7	5,393.4	1,413.4	309.9	כל הגילאים
702.0	633.0	47.6	21.4	בני +65
10%	12%	3%	7%	אחוז בני +65

חלקם היחסי הנמוך של בני 65 ומעלה בקרב האוכלוסייה הערבית הוא תוצאה של שיעורי הפרייון הגבוהים המאפיינים אוכלוסייה זאת ומתוחלת חיים נמוכה במקצת מזו של האוכלוסייה היהודית.

¹ אוכלוסיית האחרים כוללת את הבלתי מסווגים לפי דת במרשם האוכלוסין וכן את הנוצרים הלא ערבים.

הרכב בני 65 ומעלה לפי מין

מכלל בני 65 ומעלה, נשים מהוות 57% (401.7 אלף), וגברים – 43% (300.4 אלף). עם העלייה בגיל גדל חלקן של הנשים מתוך סה"כ קבוצת הגיל. כך, בגיל 85 ומעלה נשים מהוות כ-60% וגברים כ-40%.

לוח 3. בני 65 ומעלה לפי מין, סוף 2006

נשים	גברים	סה"כ	
401.7	300.4	702.1	סה"כ בני +65 (אלפים)
11%	9%		אחוז בני +65 מסה"כ האוכלוסייה
57%	43%	100%	אחוז מתוך בני +65
60%	40%	100%	אחוז מתוך בני +75
60%	40%	100%	אחוז מתוך בני +85

חלקן היחסי של נשים בנות 65 ומעלה גבוה יותר מזה של הגברים בכל קבוצות האוכלוסייה בעיקר עקב תוחלת החיים הגבוהה יותר בקרב נשים בהשוואה לגברים.

לוח 4. בני 65 ומעלה לפי מין וקבוצות אוכלוסייה, סוף 2006 (באחוזים)

נשים	גברים	
11	9	כלל האוכלוסייה
13	10	יהודים
4	3	ערבים
8	5	אחרים

בשנת 2005 נישאו בישראל 316 בני 65 ומעלה והתגרשו 386 בני גיל זה. 244 מהנישאים בני 65 ומעלה היו גברים, רבע מהם נישאו לנשים בגיל זה, כמחצית מהם היו אלמנים לפני נישואיהם.

תוחלת חיים:

תוחלת החיים של גבר בן 65 הוא 18.3. תוחלת החיים של אישה בגיל זה, בשנת 2006 היא 20.1. יצויין שבעשור האחרון, עלתה תוחלת החיים של בני 65 גברים, ב-1.5 שנים ושל נשים בנות 65 ב-1.2 שנים.

השוואות בין לאומיות

חלקם היחסי של בני 65 ומעלה בישראל גבוה מחלקם היחסי בכלל העולם² גבוה יחסית למדינות מתפתחות ונמוך ביחס למדינות מפותחות.

לוח 5. אחוז בני 65 ומעלה ובני 75 ומעלה ביבשות נבחרות

יבשת / מדינה	אחוז בני 65 ומעלה	אחוז בני 75 ומעלה
ישראל	10	5
כלל העולם	7	3
אירופה	16	7
צפון אמריקה	12	6
אמריקה הלטינית	6	2
אסיה	6	2
אפריקה	3	1

תפרוסת גיאוגרפית של בני 65 ומעלה

במחוז תל-אביב מתגוררים רבע מכלל בני 65 ומעלה באוכלוסיית ישראל וגם חלקם היחסי בתוך המחוז הוא הגבוה ביותר.

לוח 6. בני 65 ומעלה לפי מחוזות ואזור

מחוז	בני 65 ומעלה (אלפים)	אחוז בני 65 ומעלה במחוז מכלל בני 65 ומעלה בישראל	אחוז בני 65 ומעלה מכלל האוכלוסייה במחוז
כל האוכלוסייה	702.0	100.0	10.0
ירושלים	67.7	9.6	7.8
הצפון	86.2	12.3	7.2
חיפה	106.6	15.2	12.3
המרכז	161.7	23.0	9.6
תל-אביב	175.1	24.9	14.5
הדרום	97.0	13.8	9.5
אזור יהודה והשומרון	7.6	1.1	2.9

מרבית מהאוכלוסייה הקשישה (94%) מתגוררת ביישובים עירוניים המונים 2,000 תושבים ומעלה שבהם הם מהווים - 10% מכלל האוכלוסייה, בהשוואה ליישובים הכפריים בהם הם מהווים כ-6% מהאוכלוסייה בלבד.

² מקור 2005 World Population Data Sheet, United Nation, New York

ביישובים עירוניים שבהם יש ריכוז גדול של בתי אבות (או בתי גיל הזהב) כמו רמת אפעל, בת-ים וגבעתיים חלקם היחסי של הקשישים הוא 20%, 19%-ו-18% בהתאמה. הישוב העירוני בעל אחוז אוכלוסיית בני 65 ומעלה הנמוכה ביותר הוא אלעד (0.6% בלבד). בעוד שמספר הקשישים הגדול ביותר מצוי בירושלים (60 אלף) חלקם היחסי באוכלוסיית ירושלים עומד על 8% בלבד.

הרכב בני 65 ומעלה לפי מוצא

65% מבני 65 ומעלה החיים כיום בישראל ממוצא אירופה-אמריקה, 32% ממוצא אסיה-אפריקה ו-3% ממוצא ישראל. 14% בלבד מבין בני 65 ומעלה הם ילידי ישראל.

עולי ברה"מ לשעבר בני 65 ומעלה

חלקם היחסי של בני 65 ומעלה בקרב עולי ברה"מ לשעבר שעלו לארץ החל בשנת 1990-19% כמעט כפול מחלקם של כלל בני 65 ומעלה באוכלוסייה (10%) וחלקם היחסי של עולים אלו בגיל 65 ומעלה מכלל בני גיל זה בישראל עומד על 22%.

המצב המשפחתי של בני 65 ומעלה (נתוני סוף 2005)

יותר ממחצית בני 65 ומעלה נשואים, וכשליש מתוכם אלמנים. עם העלייה בגיל עולה חלקם של האלמנים ובקרב בני 80 ומעלה מהווים האלמנים כ-61%, והנשואים - 34%. בקרב הגברים בני 65 ומעלה 78% נשואים ו-14.5% אלמנים בעוד שמקרב הנשים בגיל זה כמעט מחצית אלמנות

לוח 7. בני 65 ומעלה לפי מין ומצב משפחתי, סוף 2005. אלפים, אלא אם כן צוין אחרת.

גיל	גברים			נשים		
	סה"כ	נשואים	אלמנים	סה"כ	נשואות	אלמנות
בני +65	295,821	78.0%	14.5%	397,293	40.3%	49.4%
בני +80	69,385	63.4%	31.9%	107,982	15.0%	79.4%

הסדרי מגורים של בני 65 ומעלה³

כ-90% מבני 65 ומעלה התגוררו בשנת 2006 במשקי בית והשאר במוסדות ובקיבוצים.

³ הנתונים על הסדרי המגורים מבוססים על סקר כוח אדם לשנת 2006. הסקר חוקר את כלל משקי הבית הפרטיים, ללא הגרים בקיבוצים, במוסדות, מעונות סטודנטים ואנשים הגרים מחוץ ליישובים (בדוויים בדרום ואחרים).

בקרב היהודים, אחד מכל ארבעה מבני 65 ומעלה גר בגפו, מבין הנשים אחת מכל שלוש נשים בנות 65 ומעלה גרה בגפה. מבין הערבים רק אחד מתוך שישה גר בגפו. מעל 60% מהאלמנים ומהאלמנות חיו בגפם. כ-12 אלף בני 65 ומעלה גרו במשק בית עם אדם אחד נוסף שאינו קרוב משפחתם (לרוב מטפל), פי 1.8 ממספרם בשנת 1998. זאת לעומת גידול של פי 1.2 בכלל בני 65 ומעלה.

מגורים עם בני משפחה

ל-83% מהגברים בני 65 ומעלה בת זוג עמה הם גרו (כ-232 אלף), זאת בהשוואה ל-44% בלבד מהנשים אשר גרו עם בן זוג (159 אלף). 6% מבני 65 ומעלה גרו עם משפחת ילדיהם (אך ללא בן/בת זוג).

לוח 8- בני 65 ומעלה במשקי בית בישראל, 2006 (1)

ערבים			מהם: יהודים			סך כולל			
נשים	גברים	סך הכל	נשים	גברים	סך הכל	נשים	גברים	סך הכל	
24.0	22.5	46.5	334.7	255.1	589.8	364.1	280.9	645.0	בני 65 + הגרים במשקי בית – אלפים
מהם, אחוז בני 65 ומעלה הגרים:									
26.7	..	15.5	36.6	12.3	26.1	35.7	11.6	25.2	• בגפם
40.4	91.1	65.0	44.1	81.8	60.4	43.7	82.6	60.6	• עם בן זוג נוכח במשק הבית
(7.6)	..	(4.7)	7.7	2.5	5.4	8.1	2.5	5.6	• עם משפחת ילדיהם (אך ללא בן/בת זוג)

עבודה – תכונות עבודה של משקי בית שבהם אנשים מעל גיל העבודה (60+ לנשים ו-65+ לגברים)

בשנת 2006 היו 336.8 אלף משקי בית שבהם כל בני משק הבית היו מעל גיל העבודה (60+ לנשים ו-65+ לגברים). משקי בית אלו מהווים כ-16.8% מכלל משקי הבית. אחוז משקי הבית, שכל אנשיהם מעל גיל העבודה, גבוה יותר בקרב היהודים 18.9% (319 אלף) לעומת 5.4% בלבד באוכלוסייה הערבית (14.6 אלף), שוני הנובע מהרגלי מגורים שונים.

52.5% ממשקי הבית שבהם כל בני משק הבית מעל גיל העבודה היו משקי בית של בודדים.
13.9% ממשקי הבית שבהם כל בני משק הבית מעל גיל עבודה, היו משקי בית עם מועסקים.

עבודה - תכונות עבודה של בני 65 ומעלה

בשנת 2006 היו 699.5 אלף בני 65+, מהם רק 10.1% שייכים לכוח העבודה האזרחי (16.6% בקרב גברים ו- 5.2% בקרב נשים). אחוז השייכים יורד עם הגיל. בקבוצת הגיל 65-69, 31.9% מהגברים וכ- 11.4% מהנשים שייכים לכוח העבודה האזרחי, ואילו בגיל 75+ רק 3.6% שייכים לכוח העבודה האזרחי (6.1% מהגברים ו- 1.9% מהנשים).

אחוז השייכים לכוח העבודה האזרחי בקרב יהודים בני 65+ גבוה יותר מזה של ערבים : 19.6% לעומת 8.8% בהתאמה.

44% מבין המועסקים בגיל 65+ עובדים במשרה מלאה בדרך כלל (35 שעות ומעלה), לעומת 55.7% שעובדים במשרה חלקית בדרך כלל, ואולם יש הבדל גדול בין המינים : בעוד שבקרב גברים 52.7% עובדים מלא ו- 46.9% עובדים חלקית, הרי שבקרב נשים המצב הוא הפוך, 23.6% עובדות במשרה מלאה ואילו 76.2% עובדות במשרה חלקית.

יש לציין כי, בקרב כלל האוכלוסייה וגם בקרב בני 65+ יש קשר בין רמת ההשכלה ושיעור ההשתתפות בכוח העבודה : ככל שההשכלה גבוהה יותר, כך עולה שיעור ההשתתפות בכוח העבודה. בקרב בני 65+ שיעור ההשתתפות של בעלי השכלה 0-4 שנות לימוד היה 2.3%, ואילו בקרב בעלי השכלה 16 שנות לימוד ויותר שיעור ההשתתפות היה 21.5%.

כ- 27.6% מהמועסקים בני 65+ עובדים במשלחי יד אקדמי או במקצועות חופשיים וטכניים. 31.4% עובדים כפועלים מקצועיים או בלתי מקצועיים, בדומה לחלוקה בכלל האוכלוסייה.

הוצאות משק הבית – 2006

משק בית של מבוגרים להלן – מתייחס למשק בית של מבוגר שחי לבד או משק בית של זוג שלפחות אחד מהם מבוגר. מבוגר מוגדר לפי גיל הפנסיה – אישה בת +60 וגבר בן 65+.

ההוצאה החודשית הממוצעת לתצרוכת למשק בית של מבוגרים – 7,547 ₪, שהיא 67.8% מההוצאה הממוצעת לכלל משקי הבית בישראל, בהם ההוצאה החודשית הממוצעת לתצרוכת היא : 11,133 ₪.

אחוז ההוצאה על בריאות גבוה יותר במשקי בית של מבוגרים – 8.6%, לעומת כלל האוכלוסייה 5.1%.

במשקי בית של מבוגרים אחוז הבעלות על טלוויזיה (96.4%) ואחוז המנויים לטלוויזיה בכבלים ובלוויין (79.5%), גבוה יותר מאשר בכלל האוכלוסייה.

אחוז הבעלות על טלפון רגיל גבוה יותר במשקי בית של מבוגרים (94.8%) מאשר בכלל האוכלוסייה (85.1%), ואילו אחוז הבעלות על טלפון סלולרי נמוך יותר במשקי בית של מבוגרים (59.9%), מאשר בכלל האוכלוסייה (87.2%).

במשקי בית של מבוגרים אחוז הבעלות על מחשב ומנוי לאינטרנט (27.3% ו-20.1%, בהתאמה) נמוכים יותר מאשר בכלל האוכלוסייה (65.8% ו-54.6%, בהתאמה).

ל-75.6% ממשקי הבית המבוגרים דירה בבעלותם, בהשוואה ל-69.5% בכלל האוכלוסייה.

לוח 9. הוצאות לתצרוכת והרכב סל הצריכה לפי קבוצות הוצאה ראשיות (בש"ח) – 2006

מבוגרים		סך הכל (כלל האוכלוסייה)		
100.0	7,547	100.0	11,133	הוצאות לתצרוכת - סך הכל
12.2	922	13.4	1,498	מזון (ללא ירקות ופירות)
3.8	284	3.2	355	ירקות ופירות
29.9	2,253	21.4	2,378	דיוור
11.8	890	10.4	1,155	אחזקת הדירה ומשק הבית
3.3	250	3.9	434	ריהוט וציוד לבית
1.9	145	3.4	384	הלבשה והנעלה
8.6	650	5.1	570	בריאות
8.1	609	13.6	1,512	חינוך, תרבות ובידור
16.7	1,261	20.7	2,302	תחבורה ותקשורת
3.7	283	4.9	545	מוצרים ושירותים אחרים

לוח 10. בעלות על מוצרים בני קיימה (באחוזים) – 2006

מבוגרים	סך הכל (כלל האוכלוסייה)	
71.7	82.0	מיקרוגל
19.7	18.5	מקפיא עמוק
55.6	47.5	תנור לבישול ולאפיה
35.1	45.4	תנור לאפיה בלבד
43.4	53.8	כיריים לבישול
32.1	33.2	מדיח כלים
71.0	66.3	שואב אבק

96.4	91.2	טלוויזיה
52.6	59.3	וידאו
14.9	41.2	מערכת D.V.D
79.5	68.1	מנוי לטלוויזיה בכבלים ובלווין
27.3	65.8	מחשב ביתי
20.1	54.6	מנוי לאינטרנט
94.8	85.1	קו טלפון אחד לפחות
59.9	87.2	טלפון סלולרי אחד לפחות
35.6	60.4	רכב אחד לפחות

לוח 11. נתוני דיור לשנת 2006

מבוגרים	סך הכל (כלל האוכלוסייה)	
2,253	2,378	הוצאה לדיור בש"ח
75.6	69.5	אחוז הגרים בדירות בבעלות
20.4	25.5	אחוז הגרים בדירות שכורות

נתוני הסקר החברתי – עמדות של בני 65+

76% מהאוכלוסייה בגילים 65 ומעלה מרוצים ('מרוצים' או 'מרוצים מאוד') מחייהם (לעומת 83% מרוצים מכלל האוכלוסייה בני 20 ומעלה). 61% מרוצים ממצבם הכלכלי, לעומת 57% בשנת 2005. 42% מבני 65 ומעלה מדווחים על תחושת בדידות לעיתים קרובות או מידי פעם (לעומת 30% מכלל האוכלוסייה), ו- 40% מהאוכלוסייה בגילים אלה מעריכים את מצב בריאותם כ"טוב" או "טוב מאוד" (לעומת 37% בשנת 2005). לגבי ציפיות לעתיד, רק 15% מבני 65 ומעלה מצפים כי בשנים הקרובות חייהם יהיו טובים יותר כאשר בכלל האוכלוסייה שיעור האופטימיים עובר את מחצית האוכלוסייה (52%).

18% מבני 65 ומעלה נחשפו לטכנולוגיה מתקדמת והשתמשו במחשב בחודש שקדם לראיון 83% מתוכם דיווחו כי הם משתמשים ברשת האינטרנט. מבין בני 65 ומעלה שהשתמשו באינטרנט בחודש האחרון 91% השתמשו לצורך קבלת מידע בנושאים שונים, 76% לצורך דואר אלקטרוני, 13% לצורך צאיט (שיחות) או קבוצות דיון ו- 12% לצורך קניות ברשת.

מורשים לנהוג (בני 65 ומעלה)

בשנת 2006, היו 220 אלף מורשים לנהוג בני 65 ומעלה – 31% מכלל בני 65 ומעלה. מספר הגברים מאוכלוסייה זו שהיו מורשים לנהוג היה 158 אלף (53%) ומספר הנשים – 62 אלף (15%).